
V
B
J
C

NIEBEZPRAWIE
SMIERCI
Na Pogrźebie
WIELMOZNEY PANIEY IEY MOSCI
P. ZOPHIEY
MONDWIDOWNY ZDOROHOSTAIA
DOROHOSTAYSKIEY
TOMASZOWEY SAPIEZYNEY
Obożney W, X, L.
W MACIEIOWIE.
Anno Domini 1653. Die vltima Septembr.

Przez

X. IANA FELIXA SCHRODERA S: Th, B, Definitora Prowinciey Polskiey Zakonu Bráćiey Pustelnikow S. AVGVSTYNA. Audientiey Requialney Declarowane.

A Przez

X. Iozephá Czćhouiußá Sekretárza Prouinciálskiego tegoż Zakonu, y Prouinciey ná instántia niektorych, zá pozwoleniem Stárßych, w tymże Roku dniá 24. Nouembrá do Druku podáne,

W LVBLINIE,
W Drukárniey, Iáná Wieczorkowiczá, I. K. M. Typog.

C. R. BIBLIOTHECA
VNIV. IAGELL.
CRACOVIENSIS

WIELMOZNEMV PANV
IEGO MOSCI PANV

P. IANOWI SAPIEZIE,

PISARZOWI POLNEMV KORON-
NEMV, SLONIMSKIEMV, &c.
STAROSCIE.

Pânu memu Miłośćiwemu, y Dobrodźieiowi.

PAmiętáiac Miłośćiwy Pánie, Páwłá S. że on Zbáwićielá nászego niewinna mękę, nád dosyć dostátnia swoim osobliwym supplementował Adimplementem, o czym ták do swoich mowił: Adimpleo ea, quæ desunt passionum Christi, in carne mea: non temerario sed benè decocto *poważyłem się* Ausu, *moim też Adimplementem, supplementowáć-* ea quæ defuerant passionis Tuæ, *z śmierci y z pogrzebu, świątobliwie zeszłey Brátowey Twoiey* Wielmożney Iey Mośći Pániey P. Zophiey Mondwidowny z Dorohostaiá Dorohostáyskiey, Thomászowey Sápieżynèy, Oboźney W. X. L. *kiedy ręką Twoią y żelázem kawálerskim y piorem wszytkiego* Woyská Ko*ronnego, przy pracowitym, y nád podobieństwo, boku Krolewskim, y w potrzebie Rzeczypospolitey bárzo* Ad Colos. 1. 24.

S. Basil: Orat: 12. de Merore et tristitia.

trudney, ßczęśliwie zaprzatniona będac, żalow y requialnych actow prywatnych zadna miára notowáć niemogła. Aczkolwiek vt inflammato oculo, etiam mollissimũ medicamentũ molestiã exhibet: sic etiam & animo, qui grauitate calamitatis ardet, quamuis multam consolationem adferat sermo, molestus tamen quodammodo esse solet; si tum, cum in dolore sumus profertur: *nie w ten iednak moy Adimplement kres zmierza aby ćię M. Pánie frasował, ále ábyć* Obożney W. X. L. *wysokie cnoty, y śmierć pobożna w tym* NIEBEZPRAWIE SMIERCI *od mego Augustyniána declarowáne præsentował, y do tych słow S. Nissena serce Twoie y ięzyk wyładował.*

S. Nissenus de Vita: S. Ephr.

Dum ipsius mores suspicimus, consolationem inde percipimus. *Iákoß iey bogoboyne obyczaie, Domowi Twemu przy smętney żałobie consolatia spráwiły. kiedy mu wßytkiey* Dorohostayskich *fámiliey, y sámey* Obożney W. X. L. inclusiuè, *bogate splendory; iáko do naywierniey ßego* Depositu *poruczyły. O czáśiech Tribunału swego Generalnego Pan niebieski powieda, iż przy ich prętkich cursoryach,* sol obscurabitur, & luna nõ dabit lumẽ suũ & stellæ cadẽt de cælo, & virtutes cælorum commouebuntur: & tunc parebit signum Filii hominis in cælo: *pokazuiac, iáki będźie náten czas Krzyża S.* splendor, *przy ktorego iasnośći niebieskie kágańce swoie vronia świátłá, y krzyżowi S. iáko naylepßemu oddadza swoie lumina* Deposito-

Math. 24. 29, 30.

positowi, *áby w vim iásnieyſſe były.* Tanta enim erit tunc lucis copia, *Złotouſty Doktor vczy,* vt etiam lucidiſſimæ ſydera ſint abſcondenda. Nam & ſtellæ cadent; & tunc apparebit ſignum Filii hominis in cælo. Vides quanta ſit excellentia huius ſigni, quanta claritas, quantus fulgor: ſol obſcurabitur, luna non ſplendet, aſtra cadent, ſignum vero ſolum apparet: vt intelligas, illud, & luna ſplendidius, & ſole fulgentius eſſe. *W Domu Luny y gwiazdy ſwoiey Leliwanſkiey święćiłá* Obożná *W. X. L. cudownie iáſno, ktorey był vſtáwiczny iáko wrodzony* Veſtalis pudor: *Ktora,* Portias, Lucretiasq; Romanas, egregia generis claritate, & pudicitiæ laude antecedebat: *ktora doſtáłá ſię w małżenſtwo S. Rodzonemu Twemu iáko* proſperis aduerſisq; rebus ſocia, pudoris templum, prudentiæ ara, virtutum omnium decus, morum ſuauitate, & integritate fælix, conſtantia & pietate inclyta. *Iáko bowiem iáſne Słońce,* matutinis radiis, in oculos ſuauiſſimè incidens, meridianis feruidior & ſplendidior ſtat; eodem modo illa: *iáko pobożná* Nonna, cum haud parum pietatis officia primum ſubobſcurè *w Zakonnym pomieſſkániu* oſtendiſſet:, poſtremo lumine, *przy oſtátnich doczeſnego żyćia krończch* magis exſplenduit, *Ale przy zádwoionych krzyżách, ná ſtrzále obrotney kleynotu Twego mieſſkáiacych, będąc O*bozna W. X. L. vltima Domu Dorohoſtayskich ſcintilla, lumina *Luny ſwoiey y gwiázdy wſſytkie zło-*

S. Chriſoſt. Homil: in Crucem & Latronem: T. 6.

S. Nazianz. Orat: 19. de Noná Matre.

żyłá, y Domowi SAPIEZENSKIEMU, iáko do
wiernego Depositu, na Twoię consolatia przy załobie poruczyłá, vt intelligas, że krzyże Twoię ná mężney ſtrzále vſádzone Tuorum Maiorum Twemi
dźielnośćiámi napełnione, y obfitá wyſokich zaſług
zá korzyśćia do niebá po præmium obrocone, ſa
Luna & ſtellis lucidiores, & Sole fulgentiores. Więc
M. P. Woyſká Koronnego wielki Piſárzu, iáko
ſtirpis Tuæ floridiſſima gloria, vt potè qui ſingulari
fælicitate & ſpe colligis, quidquid præclariſſimæ familiæ decoris accreſcere poterat, mego Auguſtiniana
NIEBEZPRAWIE SMIERCI y moy ADIM
PLEMENT przyimi ludzkośćia SAPIZYNSK
ámyć zá to mille benedictiones & fauſtiſſima ſæcul
auguruiemy powolnośćia Auguſtiniańſka: Erit enim
diſpenſationis Tuæ de famulis tuis æſtimare quod exi
gis in quibus agnoſcis, & agnoſces ná káżde rozká
zanie, totum Tibi militare quod præualent.

Didac. Baeza in Præfat: T.5 de Chriſt. fig. in veter. Teſt. ad Petrum Caril-lum.

Ennodius in Panegirico.

W. M. Páná y Dobrodźieiá
vniżony w Pánu Bogu Sługá
X. Iozeph Czchouius.

Vas caſtrorum in excelſis,

Eccleſ. 43 8.

in firmamento cæli reſplendens glorioſè.

Vtyſkuią ludźie ná Smierć/ á śmierć też ná
ludźie Pobożni Cátholicy. Vtyſkuią ludźie
ná śmierć/ że Rodźicom kochane dźiatki/ á dźiá=
tkom vlubione Rodźice: bráciey godne śioſtry/
śioſtrom miła bráćia/ Sąśiádowi dobrego
przyiaćielá/ przyiaćielowi wygodnego Sąśiá=
dá/ Sierotkom czułego opiekuná/ Opiekunowi
záintereſſowáne śieroty: Małżonkowi iedyną
małżonkę/ małżonce dożywotniego nielutośći=
wie odbiera małżonka: y vtyſkuiąc z boleśćią
częſtokroć z Swiętym mowią Chriſologiem.
Mors eſt deſperationis Domina, crudelitatis mater, *S. Chriſolog. Serm. 104.*
Diaboli con-
germana corruptionis, inferni parens,
iunx, á kráinym záwiązáwſzy słowem / *omnium*
malorum Regina. Ale też y śmierć vtyſkuie ná lu=
dźi/ że ią w tym klepią ludźie niewinnie/ co iey zá=
dáią nieuważnie. Kiedy Bog Iowiſz/ powia=
da ſtárożytnia wyſokich rozumow *Inuentia*/ wſzy=
tkim Bogom y Boginiom rozne/ według ká=
żdego proportiey/ rozdawał vrzędy: Słońcu
áby iáſney świátłośći/ Márſowi áby Káwaler=
ſkiey Woyny/ Merkuriuſzowi áby Kráſomo=
wney Oratoriey/ Saturnuſowi áby nieſtráw=
ney cholery/

ry Neptunusowi áby burzliwey morſczyzny/ Minerwie áby roſtropney mądrośći/ Junonie áby Hymeneyſkiey fáryny/ Dáphnidźie áby pilney oſtrożnośći Adminiſtrátią trzymáli: Boginiey Termini/ to ieſt/ śmierći conferowáł táż Adminiſtrátią/ áby nazbyt rączemu narodu ludzkiego incrementowi/ iáko troiáki Afrykáńſki powiada Cicero/ tonſurę czyniłá. Termini/ ná to ták ſie záraz odezwáłá. Naiaśnieyſzy Jowiſzu/ iá tego żadną niemogę vczynić miárą/ ábym z vymą honoru mego/ ná ludzkie nieupádłá zeby. Ale cię prętko w tym niechceniu vkoiono/ kiedy iey to od Jowiſzá powiedźiano/ iż tego nikomu BEZPRAWIE ádminiſtrowáć niemiáła. Jakoż tákći ieſt wrzeczy ſámey prawoźiwie/ co w bayce widźimy wymyślnie: bo iedni *ab hoſtibus* drudzy *á frigoribus*, inśi y rozni/ to *á tempeſtatibus*, to *ab imbribus*, to *á corruſcatione*, to *a tonitru*, to *á grandine*, to *á fulmine*, to *á motibus hyatibusq; terrarum*, to niepoliczonemi inſzymi z tego świátá zchodzą przyczynámi/ ktore Oćiec moy S. obſzernym wylicza Catálogiem/ á żaden bezprzyczyny y bezpráwie nieumiera.

Tertul lib de Anima C. 50.

S. Pr. Auguſ. lib. de Ciuit. Dei 22. C. 22.

W domách Jaśnie Oświeconych Jch M. M. PP Mondudow Dorohoſtayſkich/ Podbereſkich/ Xiążąt Radźiwiłow/ Zawiſzow: á náznaczniey w Domu Jáśnie Oświeconym Sapieżyń

pieżyń

piezynſkim/ nie ieden od kilkunáſtu niedźiel vtyſkuie ná śmierć/ że mu Wielmożną Pánią I. M. P. ZOPHIA MONDWIDOWNE Z DOROHOSTAIA DOROHOSTAYSKA, THOMASZOWA SAPIEZYNA Obozna W. X. L. ták wczeſnie w ośmnaſtu lat/ nieſpodźiánie we dwudźieſtu godźin y czterech/ boleśnie wydárłá: y vtyſkuiąc káżdy mowi. *Mors eſt, mors eſt deſperationis Domina, crudelitatis mater, germana corruptionis, inferni parens, Diaboli coniunx, omnium malorum Regina.* Ale też y śmierć vtyſkuiąc ná Ich MM. tákie im *Echo* dáie/ iżem *BEZPRAWIE* vrzędu ſwego y Iurisdictiey nad Iey Mośćią nieexequowáłá. Więc aby obiedwie pogodźić ſtronie/ ná tym żáloſnym áktcie/ będę ia Pátronem śmierći/ y pokáżę iey NIEBEZPRAWIE, tymi Eccleſiáſtyká Boſkiego ſłowy. *Vas caſtrorum in excelſis in firmamento cæli, reſplendens glorioſè.* Daycież pilnę áudientią moiemu *Patrocinium*, á z niego *I. M. P Obozney W. X. L.* obaczyćie śmierći śmiertelnego *NIEBEZPRAWIA artificium*, y ſámi iáko vmieráć dobrze maćie otrzymaćie z niebieſkiego Páná benedictią *tyrocinium.*

Nim do obiecáney przyſtąpię rzeczy/ dwie ważey wiádomośći y Pámiętálni podáię vwagi.

Pierwsza że te słowá. *Vas castrorum in excelsis, in firmamento cæli resplendens gloriose*, według lepszey Expositorow Kośćielnych sententiey/ są od Duchá S. o niebieskim powiedziáne Xieżycu. Druga iż odemnie będą z Xieżycá niebieskiego/ to do Przezacnego kleynotu Leliwy/ to do Jey Mośći Pániey Obozney W.X.L. alludowáne. To suppositią podawszy/ záraz do wászey wnoszę Audientiey że śmierć *NIEBEZPRAWIE* vczyniłá kiedy Obozna W.X.L, śmiertelnośćią porobiłá/ bo do niey troiákie prawo miała. Pierwsze pospolite. Drugie Pániece. Trzecie Bogoboyne.

To należy do pierwszego. Jest to práwo pospolite ná ludźi áby raz vmieráli/ ktorzy się raz vrodźili. Dochodzę ia tego y z Luny niebieskiey y z Luny Oboźney Litewskiey. Luna niebieská/ ten ma titul w Piśmie S. *Vas castrorum*. Instrumentini Obozowá/ albo Oboźná niebieská: á to dla tego że oná iest Castrametatorynią wszytkich gwiazd niebieskich/ ktore litera S. nazywá *Militia cælestis*: to v Izaiászá/ to v Jeremiászá Prorokow/ to w Xięgach Krolewskich/ to y po inszych mieyscách Boskiey Cancellariey/ *Cornelius a lapide*, *Hugo* Cardinał/ *Liranus* Seraphicki *Postillator*, y drudzy Doktorowie ledwie

Isai. 24. 34
Ierem: 7. 18
4 Reg. 19. 17. & 21. 3.
Deut. 17. 3.

nie

nie wszyscy Kośćielni powiedáią. Co iaśnie zgreckich pokázuie Exemplarzow *Bonartius*, kiedy pomienione ták słowá czyta z greczyzny. *Vas castrorum in sublimi, id est, apparatus Castrensis, in firmamento cœli collucens.* A choćiasz Luná niebieská iest Obozna wszytkiego Woyská niebieskiego/ á przecie iey wszytko/ á ták potężne Woysko w tym rátowáć/ áni obronić niemoże/ áby záćmieniu y odmiánie podległa byc niemiáła: bo to iey záćmienie y odmiáná pospolitá. Ták właśnie y nászá Obozna W. X. L. choćiasz *Vas castrorum in sublimi*, y w Domu swoim/ y w Domu Małżonká swego/ przy swoiey Lunie byłá/ przećis iey wszytká Dorohostáyskich/ Sápiehow/ á náwet y wszytkiego W. X. L. Kawáleria obronić niemogłá/ áby záćmienia y odmiány śmiertelney niedoználá. Bo iey/ iáko y káżdemu człowiekowi/ vmieráć pospolita. — *Bonartius*

Dawid S. okimśćić powiada. *Introibit vsq; ad progenies patrum suorum. Expositores* tego mieyscá twierdzą/ że to Dáwid nie o narodzeniu tego człowieká/ ále o śmierći iego mowił. A ieżeli mowił o śmierći/ czemusz śmierć narodzeniem nazywal ludzkim? Lepiey ią było názwáć zepsowániem á nie národzeniem: bo oná psuie/ á nie nápráwia. A Dawid S. czemu obrot czy- — *Psal. 48: 20*

 ni?

ni? Dla tego áby pokázał/ iż koniecżnie káżdy idźie do zepsowánia/ ktory sie rodźi y pospolitym trybem/ iego narodzenie/ iest śmierci zápoczęcie/ álbo zákonánie. Pieknie o tym discurruie S. moy Oćiec/ mowiąc. *Cætera nostra bona & mala incerta sunt, sola mors certa est. Conceptus est puer, fortè nascetur, forte aborsum faciet; fortè crescet, fortè non crescet; forté senescet, fortè non senescet.* Y trochę niżey. *Respice omnia, vbiq est, fortè erit, forté non erit: nunquid potes dicere, forté morietur, forté non morietur?* Tego żaden mowić nie może: bo śmierć iest niewątpliwa/ ále káżdemu człowiekowi pewná y pospolitá.

S. Pr. August. Serm. 21. de verbis Dni.

Naświętsza Pánná MARIA/ ledwie Synáczká swego powiłá/ álić go záraz w miekkie pieluszeczki powiłá. *Peperit filium suum primogenitum, & pannis eum inuoluit, & reclinauit in præsepio.* Nácoż też to Naświętsza Pánná Synáczká swego/ ktorego Bogiem będącego ználá/ pielusżkámi wiązáłá? *Artemidorus* vdaie/ iż kiedy sie komu śni w chorobie/ że go powiiáią/ pewnie z choroby niewstánie/ ále bez wątpienia vmrze. *Ægrotanti mortem prænunciat hoc somnium, quandoquidem & mortui laceris inuoluuntur pannis, & linteolis, quemadmodum etiam infantes.* Vmárły iest máluśieńkiemu dźiećiećiu w tym podobny/ że go iáko

Lucæ 2. 7.

Artemidorus OneyrCritic, Lib. 1. C. 14.

y máłe dźiećie/ pieluchámi ściskáią y wiążą/ y ręce y nogi iego w iedne compania vkłádáią: Wiec dla tego Naświętsza Pánná Iezusa Páná/ iáko śie tylko ná świat pokazał/ w pieluszki powiłá/ áby go śmiertelnego/ że miał vmrzeć/ declárowáłá. Tákie o káżdym dźiećięćiu *Clemens* Alexándryiski zdánie dáwał/ to pokázuiąc/ co *Artemidorus* powiedał/ y co Naświętsza czyniłá Pánná. *Simul atq; editus infans in lucem, & susceptus est,* mowi/ *manus pedesq; eius fasciis constringuntur; atq; iis vinculis impeditus, fruitur uberibus. Nuper est ad vitam ingressus, nec interposita mora, mortuorum pannis amicitur: natura enim finis memoriam reuocat iis, qui nascuntur.* Ktotedy ná świát z żywotá Mátki swoiey wychodźi/ káżdy do śmierći záraz y zmierza/ y godźi: bo śie mu iáko wszytkim pospołu godźi. Clem. Alex. Cat. Olimp. in c. Iob.

Krol y Prorok Izráelski/ krotko ále bárzo *sententiosé* opisał to śliskie do śmierći ludzkie życie w osobie własney swoiey mowiąc do Páná Bogá swego. *Ecce mensurabiles posuisti dies meos, & substantia mea tanquam nihilum ante te.* Pierwsze *hemistichium* S. Arcibiskup Mediolanenski/ y LXX. tłumáczow ták czytáią. *Ecce veteres posuisti dies meos.* Psálterista S. mowił to o niewinnieccych látách/ y o młodźiuśieńkich á dźiećiecych *Psal. 38. 6.* *S. Ambrosius.* LXX.

czasách swoich: á iákosz młode dni/ y świeże czásy tego stáremi były? Gdybyście wy Catholicy piękną y kosztowną á nową y ksztaltno zrobioną szátę widźieli/ ktoraby záraz w iednym albo w drugim punkćie czásowym zblakowáłá/ y wytártą y zdártą w oczách wászych stánelá. Cobyśćie też o niey rzekli? Ja rozumiem to/ iż tá száta oraz iest nowá/ oraz y stárá/ oraz bárwiáná/ oraz y zblákowáná. Ták ći o życiu swoim iáko ludzkim/ S. argumentuie Psalmistá. *Ecce mensurabiles, Ecce veteres*, Pánie Boże moy *posuisti dies meos.* Jákoby rzekł nászymi terminámi. Pánie według mensury/ wźiąwszy miárę zakroiłeś mi iáko szátę życie móie. Ale tá szátá/ záraz iáko ná warsztáćie narodzenia mego dorobioná byłá/ zblákowáłá; záraz zwietszáłá/ kiedy śmiertelność ná nie pádla. Ták tedy człowiekowi iest śmierć pospolita/ że ledwie się w życiu zánowi/ álić záraz do śmierći popieleie.

Apolinarius. Drugie *hemistichium, & substantia mea tanquam nihilum ante te. Apolinarius* ták tłumáczy. *Et valde radicem vitæ meæ inutilem cognouisti.* Máluyćie sobie imáginátią Chrześćiánie iákie piękne/ ozdobne/ to wzrostem/ to gáłęźiámi/ to liśćiem źielonym smácznjuchno odźiáne drzewo/ ktore ná fundámenćie bárzo słábym/ y niepożytecznym

iáko

iáko ſtatua Nábuchodonoſorowá ná gliniánych piechotách/ ſtoi: rzecżećie to o nim/ że to drzewo áni będźie rodźiło/ áni długo będźie ſtáło/ bo ſłábego y ledáiákiego fundámentu nábyło. Ták wláśnie człowiek rodźi ſię iáko piękne y nadobne drzewo/ ale ná fundámenćie lichym y niepożytecżnym ſtáwa/ iáko S. Dawid powieda/ *Et valde radicem vitæ meæ inutilem cognouiſti:* záczym zárаz od kolebki do zguby y do ruiny ieſt podobny. Daniel 2. 33

Aquila záś też ſłowá w tákowy ſens interpretuie/ Et occaſꝰ meꝰ quaſi non eſt ante te. Kiedyby też tákowy dźien był/ ktoryby miał zárаz zamierzchnienie/ gdyby iego ledwie ſtáneło ránnuchne záświtánie/ práwdá Cátolicy żeby rániuśienko bárzo zginoł? Subſtantia ludzka ieſt to occasꝰ, y ták wcżeſne zámierzchnienie/ że ledwie w żyćiu ſwoim człowiek záwita/ álić ſię w teź tropy/ choć niechcący/ z śmiercią witá. Et occaſꝰ meꝰ quaſi non eſt ante te, Wiec człowiek ták ieſt do śmierći podobny od pieluſzek ſwoich/ że iego záwitánie/ ieſt zámierzchnienie/ iego iutrzenká/ ieſt wieczorna gwiázda/ iego wſchod/ ieſt záchod/ iego żyćiá zápoczęćie/ ieſt iuſz dokończenie. Aquila.

Żyćie ludzkie w tym Pſálmie ieſt názwáne ſubſtantia S. Hieronim y Symmachus powiedáią/ ktora ſubſtantia wyznácza náturę ludzką. A w Greckim texćie miáſto tego słowecżka ſubſtantia, ieſt hypoſtaſis, iáko uważa Corderius, ktora nic inſzego nie ieſt/ tylko ſubſiſtentia, to ieſt/ ieżeli preſſè & philoſophicè rzeczemy/ vltimus naturæ terminus, ná ktorym y ſámá náturá/ y iey wſzytkie elogia, accidentia, proprietates, y mocárki przyrodzone polegáią/ y ſwoie/ iáko ná koniecżnie potrzebnym ſuſtenta- S. Hieronim. Symmachus. Corderius in Annotation.

ſuſtentaculum mieſzkánie máią. A tá *ſubſiſtentia* iáko też ieſt mocna/ iáko ſtateczna? czyli żelázna? czyli miedźiana álbo mośiądzowa? czy marmurowá? czy z twárdey opoki wyćieta? Nie. Ale ták ieſt ſłaba/ ták lichá/ iáko nic. *Et ſubſtantia mea, & hypoſtaſis, & ſubſiſtentia mea tanquam nihilum ante te.* Owo zgołá iákoby ſtatua Krolewſka z wybornego złotá wyrobiona/ ná páięczynie ſtoiąc/ bliſkieyby ruiny byłá: ták y człowiek iáko kolos Boſki / koſztownie wyſtáwiony/ *ad imaginem &*
Geneſis.1.26. 27. *ſimilitudinem Dei*, reką ſtworzycielną Boſką wyrzemieśniczony/ iáko ná páięczynie záſádzony/ ieſt bliſkiey á tuſz przytomney y zá páſem mieſzkáiącey/ poſpolity śmierći: bo iego *ſubſtantia*, iego *hypoſtaſis*, iego *ſubſiſtentia tanquam nihilum* ieſt od vrodzenia do ktorego ma śmierć poſpolite práwo/ áby go łátwie obáliłá y zruinowáłá. Tákie práwo śmierć poſpolite do naſzey Caſtrámetáryniey *W. X. L* iáko do człowieká miáłá/ y tym ią vśmiertelnizowáłá: záczym *NIEBEZPRAWIE* vczyniłá kiedy ią do źiemie wyłádowáłá.

Wtymże teraz moim pierwſzym śmierći vczynionym *patrocinium*, vważáyćie y Iey M. ći śmierći *Artificium* y ſwoiey *Tyrocinium*. Smierći Iey M. ći w tym *Artificium*, że poſpolitą á nieoſobliwą śmierćią vmieráłá. Kiedy Abſolon pierwſzą

wßą y oſtátnią z właſnym Oycem vczynioną 2.Reg:18 9.
przegrał woynę ná ten czás lud wielkim gminem
od mieczá vmierał/ ſam tylko Abſolon od dę-
bowey gáłęźi ginął. *Accidit autem, vt occurre-
ret Abſolon ſeruis Dauid ſedens mulo: cumq; ingreſſus
fuiſſet mulus ſubter condenſam quercum & magnam,
adhæſit caput eius quercui; & illo ſuſpenſo inter cæ-
lum & terram, mulus cui inſederat pertranſiit.* A
czemuż Abſolon nie mieczem z drugiemi/ ale gá- Didac: Baeza
łęźią ginął? Jeden wyſoki rozum/ z Chriſoſtomá l. 5. de Chriſt.
S. Bo *hæc eſſet illi pœna communis cum pluribus,* fig. in veter:
cui ad maiorem dolorem reſeruatum erat, nouum & teſtam. lib. 10
inuſitatum exitium, vt ramis arborum irretitus pe- § 5.
riret. Náßey Oboźney tákie ieſt śmierći *Artifici-
um*, że nie oſobliwą ále poſpolitą vmierálá śmier-
ćią/ bo iey nie *ad maiorem dolorem reſeruatum* czy-
niono *nouum & inuſitatum exitium*, ále poſpolite/
do mnieyßey boleśći/ á więkßey/ co niżey obaczy-
my rádośći

Smierći ſwoiey *Tyrocinium* ábyśćie poſpo-
lićie po ludzku vmieráć/ á nie oſobliwie mogli/ y
tego ßcześliwie vchodźili/ co komuś było z niebá
náznáczono y opowiedźiano. *Sepultura aſini ſe-* Ierem: 22. 19.
pelietur, á záchoway Boże/ *morietur.*

Co należy do drugiego práwá Pániecego:
Luná niebieſká/ ieſt nazwáną *Vas caſtrorum in ex-*

C *celſis*

Hugo Cardin. *celsis*, to iest/ iáko *Hugo* Kárdinał explikuie/ *Collegium Planetarum*, nayzácnieyszych gwiazd niebieskich/ w ktorych Słońce przemieszkiwa: nászá też nászey Obozney W. X. L. Luna Leliwitáńska iest *Collegium Planetarum* wielkich y zacnych Potentátow/ w ktorych nie tylko *pectora*, ále y krew residowáłá Krolewska/ zá blogosłáwieństwem niebieskiego Krolá.

Cant. 5. 14. Ioseph Speran lib de Script. Select. Punct 37. Pinna t. 1. in Eccles. Etholog. 34. n. 30.

Duch S o Boskich to referuie rękách. *Manus eius tornatiles aureæ*. A niektorzy v Speranzy z Hebráyskiego czytáią textu. *Manus eius cauda Pauonis*. A czemuż to ręce Boskie są iáko toczone/ y piorá trzymáią Páwie? Vczony *Pinna* powieda iż dla tego są iákoby toczone/ iż cokolwiek máią/ to káżdemu szczodrze spuszczáią wszytko/ że się ná nich/ iáko ná toczonych/ nic á nic zostáć nie może. A ieżeliż tákiwiec kiedy te ręce piorá Páwie piástowáły/ ná ten czas ie Domowi Ich M. M. PP. DOROHOSTAYSKICH spuściły y szczodrze dárowáły/ aby go wysoce nobilitowáły. A nie tylko piorá Páwie dáły/ ále też y splendory niebieskie/ Miesiąc y gwiazdę/ dla większey godności conferowáły.

Po stworzeniu niebá y ziemie/ po wyrze... mieśniczeniu dniá y nocy/ po vprzątnieniu rozlá... ney wszędzie wody/ po odziáney śliczną bárwą...

zieni...

źiemi/ mowi Pan Bog. *Fiant luminaria in firmamento cæli.* A tak sie záraz zstálo. Co Bog stwa- rzał/ to wszytko dla człowieká czynił: á iezeli ieszcze człowieká nie było/ ná coż ták wiele creatur przed iego vlepieniem wystáwiono? *Procopius. Quæ hactenus commemorauimus, simillima sunt magni epuli apparatui, kedy primario locus mundatur, ne quæ sordes conuiuas offendant:* potym *conuiuium paratur & instruitur, deinde lucernæ accenduntur.* Ták też y dla człowieká P. Bog wprzod ták wiele creatur/ iáko ná bánkiet wystáwił/ niżeli go stworzył/ á potym świátłá/ dla większego honoru iego záświecił/ áby go *generosè* vkontentował. Gdy ia widzę/ w Domu Przezacnym Ich M. M. PP. Dorohostáyskich Miesiąc y gwiázdę/ rzeczywiście z argumentu litery S. vznawam/ że ten Dom Przezacny sam Pan Bog ták zacnemi świátłami/ iáko pierwszego człowieká vnobilitował/ y wspániále vkontentował. Genes. 1. 14. Procopius.

Trzey Krolowie/ gdy sie w Ieruſalem o národzeniu Iezuſowym pytáli/ táki iego znák národzenia opowiedáli. *Vidimus stellam eius in Oriente.* Tá gwiázdá/ kedy mieysce miałá/ ktora Iezuſá wyznáczáłá? Ná bliskim trzech Krolow powietrzu/ áby ich byłá/ do Iezuſá Páná/ iáko náylepiey dirigowáłá. *Interpretes* powiedáią. A cze- Math. 2. 2. S. Thom.

muſz

D. Pisib.sup. Alber. Magn. Et alii. S. Athanasius Orat. in Ascen. Domini.

muſz nie ná niebie byłá/ ale ſie ták niſko ſpuśćiłá? *Per ſtellam reſpiciebat cælum, quaſi ante tempus maturaret complecti Chriſtum* S. Athánazy powieda. Z niebá nie tylko gwiazdá/ ále y Mieśiąc ſpuśćiły ſie w Dom DOROHOSTAYSKICH: bo ten Dom/ ták miły był Bogu y Niebu/ że go Bog y Niebo *ante tempus maturarunt complecti* fauorámi ſwemi.

Jákoſz tákći rzeczy idą. Mondwidowie Dorohoſtáyſcy bowiem ſą od Gedyminá Xiążećia Wielkiego Litewſkiego/ od Syná iego Mondwidá/ ktorych ták Pan Bog *maturauit complecti* błogoſłáwieńſtwy ſwoiemi/ że nie tylko Krolowie Polſcy/ w tym Domu *pectora* ſwoie mieli: (iáko tego doznał pobożney pámięci Oćiec náſzey Oboźney W. X. L: Władyſław Mondwid Dorohoſtáyſki Czeſnik W. X. L. Krzyſztoph Mondwid Dorohoſtáyſki Dźiad iey Márſzałek W. X. L. Mikołay Mondwid Dorohoſtáyſki Prádźiad iey Woiewodá Połocki. Mikołáy Mondwid Dorohoſtáyſki Naddźiad iey Woiewodá Smolenſki/ y inſzych bárzo wiele) ále też y krew ſwoię dźiedźiczyli: bo Gedyminowá Corká byłá zá Synem Kázimirzem/ Krolá Władyſłáwá *Lokticą*, á Mondwid Syn Gedyminow był brátem ſtryiecznym wielkie° Władyſłáwá Jágiellońá.

Z tego

Z tego ták Jáśnie Oświeconego Domu/ z tákich zacnych Potentátow Oboźna W. X. L. byłá známienita Pania: ktorey do wielkszey wspániałosci niemnieyszych dodał splendorow/ to Dom Jáśnie Oświecony Xiążąt Radziwiłow: bo Oyca iey Radziwiłowna: to Dom Podbereskich: bo ia Podbereská Corká Márszałká Bracławskiego: to Dom Záwiszow: bo iey Mátka Záwiszanka zrodziła: to Dom Jáśnie Oświecony Ich MM. PP. SAPIEHOW, ktorego *vna Familia*, napisał ieden y dobrze/ *integrum exhibet Senatum.* Jako álbowiem Deciuszow y Rzymskich Pátrytiuszow/ ták Jch MM. PP. Sápiehow y záwsze y teraz *Maximis luminibus sanguis irradiat. Qui tot annis continuis simul splendent claritate virtutum. Sæculis* bowiem *suis, producit nobilis vena viros primarios: nescit inde nasci aliquid mediocre: tot* w tym Domu *probati, quot nati: & quod prouenit difficile, electa frequentia.* A poniewász z ták zacnych Pánow ták wielką Pánią Oboźna W. X. L. byłá: dla tego też do niey Pániszce śmierć práwo miáłá/ aby iey życie zgránicżyłá. To iáko? wywodzę Pismem S.

Vladislaus Schmelling in Omine Publice Felicitat.

Cassiodorus lib 3. Var. 6.

Duch S. zákazuie dáwáć winá/ Krolom y Pánom/ mowiąc *Noli Regibus, o Lamuel, noli Regibus dare vinum.* A komuszby dáć winá/ ieżeli nie

Prouerb 3?.4.

Krolom/ ieżeli nie Pánom? Krolewſka to pić/ á dobre wino: Pánieca to mieć doſtatek wina: á chudo pácholſtá kontentowáć ſie piwkie/ á czáſem y cienkim táſzbierkiem: áczem uſz Duch S. Krolom y Pánom zákázuie winá? Dáley S. pokázuie mowiąc literá. *Quia nullum secretum vbi regnat ebrietas.* Dla tego tedy winá Pánom Duch S. niekáże dáwáć/ áby ſobie nie podpili/ y ſekretu niezgubili. A iákiegoſz ſekretu? Pámiątki śmierći y ſtráſznego ſądu Boſkiego. *Quale secretum exoptat? Rupertus* pyta y odpowieda. *Nimirum vt homo iugum portans ab adolescentia sua, solitarius sedeat & lugeat, præsentem ante oculos habens causam cur lugere debeat; videlicet, quia mortalis in peccatis, aut in peccatorum periculis viuit, rationem redditurus ante Tribunal tremendi Iudicis.* Sekret to v Krolow/ v Pánow/ Smierć/ y ſurowe ſądy Boſkie: bo iáko o Sekrećie/ nikt niewie/ álbo wiedząc nic á nic nie mowi: ták oni o śmierći y o ſądách Boſkich/ niechcą wiedźieć/ áni mowić/ áni ſłyſzeć. A zbáwienna to Pánom/ y bárzo potrzebna/ áby o śmierći pámietáli/ y o tym ſekrećie wyráźnie ſłyſzeli/ y rzeczywiśćie go widźieli.

Rupertus lib. 2. de Proces. Spir. S. C. 13

Saulowi Krolowi Sámuel Prorok przyſzłą opowiedał śmierć mowiąc. *Cras tu, & filii*

tui

tui mecum eritis. Krolowi Ezechiászowi tákże 1 Reg: 28.19. 4 Reg. 20. 1.
też nástępuiącą intimował Izáiász Prorok. *Morieris tu, & non viues.* Obadway Krolowie byli Saul y Ezechiasz obádwa o śmierci nowinę nie ſmáczną od Prorokow/ á imieniem Boſkim mieli: á dla czegoż nieznácznie Saulowi/ á rzeczywiście Ezechiaszowi śmierć opowiedano/ tám temu w opłatku. *Cras tu, & filii tui mecum eritis,* á temu iáśnie mowiąc. *Morieris tu & non viues?* Czyli dla tego że Izáiasz przy prawdźie ſtawał/ á Sámuel iey chybiał? Nie. Czyli dla tego że dla prawdy Izáiasz ná Krolá nierespectował/ ktoreg Sámuel z prawdą y po śmierci miał? Ale dla tego Sámuel o śmierci pod pokrywką do Saula mowił/ że iuż był zá grzechy ſwoie od Páná Bogá ſpráwiedliwie odrzucony; y iáko tákiemu iuż nie mogłá pomoc pámiątká śmierci/ do pozbytey łáſki Bożey: ale Ezechiasz iż miał bydź vzdrowiony/ z choroby śmiertelney do zdrowia pietnáſtu lat podźwigniony/ y w łáſce Boſkiey pomnożony/ dla tego mu Izaiasz o śmierci rzeczywiście y wyráźnie powiedał/ áby go tey pámiątká do pomienionego vſpoſobiłá dobrá. Dobrá tedy rzecz y zbáwienna Pánom wiedźieć o tym Sekrećie rzeczywiście. Coż Pan Bog czyni/ áby Pánowie o tym Sekrećie wiedźieli? Dopuszczá śmierć ná

iaką

iáka Pánieca Persone wczesna y niespodziánie áby Pánowie z tey *tyrocinium* swoiey sobie rádzi/ nierádzi czynili.

Surius in Commentbre ui rer. in orbe gestar. A. D. 1503. Po Alexándrze 6. Naywyższym Biskupie Rzymskim/ nástąpił ná Kátedrę Piotrá S. *Pius 3* Synowiec Piusá Wtorego. Ale w tym szczęściu 16. tylko/ czyli 17. dni życie swoie prowádził y skończył/ *humanarum rerum vanitatem & inconstantiam suo praepropero decessu mortalibus ob oculos reuocans, vt ne quis huius mundi fluxis, incertis ac momentaneis rebus sese addicat.* Tákże práwo pánięce śmierć tesz do Oboźney W. X. L. miáłá/ w tym ią wczesnie y niespodziánie podeszłá/ *ne quis* z Pánow ziey śmierći sobie Abrys vczyniwszy *huius mundi fluxis, incertis & momentaneis rebus sese addicat.* A tym práwem NIEBEZPRAWII śmierć vczyniłá/ bo się to Obozney W. X. L. dobrze nágrodziło/ że z niey Pánom Exemplar śmierći vczyniono.

Ná gorze Thabor miedzy inszymi Kochánkámi swemi miał też Moyzeszá IESUS, áby go primitiami chwáły swoiey dosyć wczesnie vczęstował/ ktorey żaden z Oycow SS. w otchłániách zátrzymánych/ procz Eliaszá/ ieszcze był niezákosztował. Math. v. 3 *Et ecce apparuerunt illis Moyses & Elias cum eo loquentes.* A czemuż mimo inszych

Oycow

Oycow SS. ten fauor Moyzeszowi Bog vczynił? S. Hilarius. *Cum Moysi fideli vtiq amico suo dixisset: Quia non glorificasti me in aquis contradictionis, ascende in montem & morere. Hunc sibi postea vna cum Elia ab Apostolis in monte conspectum beati aeterni regni sui consortem reseruauit.* Iß fie tedy Bog trochę Moyzeßowi/ chociaß spráwiedliwie rozkázána vprzykrzył śmiercią dawßy go *in exemplū* ludowi swoiemu dlatego nagrodził mu to ábywcześnie widział chwałe iego ypierwey przed wßytkiemi Oycámi SS. Tak też własnie NIEBEZPRAWIE śmierć vczyniłá/ kiedy Obozna W. X. L. iáko z Pánow Pánią práwem pánieckim/ ná Exemplarz Pánom/ śmiertelnie podeßłá: bo zá to że ią *in Exemplum* dano/ prętkie iey chwáły wieczney obáczenie y záżycie confirowano. Z tegoß drugiego śmierći vczynionego mego *Patrocinium*, Oborney W. X L. w práwie Pánieckim/ Pánowie moi/ obaczćie iey śmierći *Artificium*, y z niego swoiey formuycie sobie że vmierác muśićie *Tyrocinium.*

S. Hilarius in Ps. 52.

W Troádzie w sámo Kázánie Páwłá S. ieden Młodzian/ z trzećiego pietrá spádßy ná doł/ kárki złamał/ y w máley chwili skonał: á w tym cźáśie Páwel S. kázác przestał. chociaß ießcze śiłe zbáwiennego miał ludziom powiedać/ á miánowićie

Actor. 20. 9.

wićie z okazyey ták prętkiey y niespodźiáney śmier-
ći nádobnego y młodego młodźiáná. A to dla te-
S. Chrisost. Homil. 43 in Acta Apost. go vczynił S. Chrisostom powieda/ iż *pro Do-*
ctore casus fuit. Miłościwi Pánowie/ bá y Pánie.
Smierć Oboźney W. X. L. ták niespodźiána/ ná
wásze *Tyrocinium, pro Doctore* niechay wam bę-
dźie. *Et illius funera, sint vobis specula: in quibus ve-*
stra citius fortasse quam putatis, affutura spectate.

Náostátek/ co należy do práwá trzećiego
bogoboynego. Luná niebieska iest *Vas castrorum*
in excelsis, że bárzo prętko biega/ y prędzey niebo
Tertull: lib. kilkánaśćie kroć/ á niżeli Słońce obiega. *Sol bo-*
de Pallio C. 2. wiem *stitionibus annuis, Tertullianus* powieda/ *Lu-*
na vero modulationibus menstruis variat. Z ktorego
Emman. Naxera in lib. Iosue in Tract. App. § 21 n. 150. Ps. 89, 10. táką czyni mądry ieden illatią. *Itaq; Luna orbem*
suum duodecies discurrit, dum Sol suum orbem semel
illustrat. Pod Luną Leliwy násza Leliwityni
prętko bieg żyćia swego zbieżáłá: co bowiem ośm
dźieśiąt lat żyć miáłá: (*In potentatibus* álbowiem
są *octoginta anni* do żyćiá doczesnego náznáczo-
ne) to oná to żyćie w ośmnástu lat skończyłá: bo
świątobliwym y bogoboynym tropem chodźiłá.

Nie tylko ná złych/ ále y ná pobożnych ludźi
dopuszcza Pan Bog prętką śmierć y niespodźiá-
ną/ co iáwną z onych słow Duchá S. *Iustus au-*
Sap: 4. 7. *tem si morte praeoccupatus fuerit.* Szeroce to v-

ważą S. Anastasius Nicenski dáiąc tego Boskiey trzy przyczyny Prouidentiey. A miedzy temi tá S. Anastasius Nicen. in Script quaest. 17.
I trzecia/ iż táką śmierćią/ od niektorych nie wielkich wystepkow bywáią ludźie wyczyszczeni/ áby po śmierci z Bogiem iako naypredzey żyli: y przytacza ná to Pismá S. deductie/ á ná koniec y to doświádczenie.

Raz iednego bogoboynego pustelniká okrutna okrutnie zábiłá Hyená/ ktorego czásu/ wielkiego Potentátá/ z wielką bárzo pompą y z bogátym chowano ápparátem żałobnym. Tey rozni ce pomienionego niewiedząc Vczeń pustelniká/ prośił pokornie P. Bogá o pewną wiádomość: y miał tákie obiáwienie/ że w Pustelniku ieden maluchny grzech/ táką śmierćią skárano/ á w Potentaćie/ tylko ieden dobry vczynek ták zacnym pogrzebem z niebá odwdźieczono. Ma tedy śmierć do pobożnych bogoboyne práwo/ áby ich wcześnie vbieżałá/ y wiekuistego szcześćia/ y drogiego skárbu nábáwiłá. Vtwierdzam to Pismem S.

Psálmistá S. w iednym śpiewa Psálmie Pánu niebieskiemu. *In manibus tuis sortes meæ.* A z Hebráyskiego iezyká niektorzy czytáią. *In manibus tuis termini vitæ meæ.* To táką rzeczą v Dawidá S. iest to *Sors Mors, á Mors, Sors. Sors,* Psal. 30. 16. Hebr. lect. S. Athansius ibi Fol. 95.

 iest

Euripides. iest *Fortunæ filia Euripides* powieda/ y *Fortunæ iu-*
Tullius. *dicium Tullius* twierdźi: á śmierć/ *desperationis*
S. Chrisolog. *Domina, crudelitatis mater, germana corruptionis,*
supr. *inferni parens, Diaboli coniunx, omnium malorum*
Regina. A iákoż może być śmierć losem fortun-
nym? Jednym tylko przymiotem. Bieży kto w
drogę y nayďźie iáki skárb niespodźiewánie/ álbo
kleynot bárzo kosztowny/ to iego iest *Sors*, iego
Los szczęśliwy: ták y śmierć ludźiom bywa czá-
sem szczęśliwá *Sors*, kiedy ią bieżąc w látá niespo-
dźiewánie iáko drogi skárb szczęśliwą znáyduią.
Hugo ibi fol. A iákim że to táká śmierć czásem ludźiom drogim
47. col 3. l. 7. bywa skárbem? *Hugo* Kárdinal ná te słowá. *In*
super. August. *manibus tuis sunt sortes meæ. Sunt autem tres sortes*
ibi fol. 38. *viri iusti in manu Dei: scilicet, sors prædestinationis,*
To. col. 4. l. 1. *sors gratiæ, sors gloriæ.* A S. moy Oćiec. *Sortes*
dixit, quantum ego existimo, gratiam qua saluati
sumus. Náyduią tedy skárb dobrzy ludźie w niespo
dźiáney śmierći rozney łáski Bożey y zbáwienia.
Násza Wielmożna Obożna W. X. L. tákim tro-
pem ludźi bogoboynych prętko do śmierći w 18.
lat nád spodźiewánie zbieżáłá/ przeto śmierć do
niey bogoboyne práwo miáłá/ áby ią do grobu
ochotnie y prętko wypráwiłá/ á oná zá iey pro-
motią łáski Bożey y zbáwienia swego drogi skárb
ználazłá. Oná bowiem w Dom Máłżonká swegó/

omnes virtutes, & pronam in Deum religionem wniosłá. Stárośćić Orlenſki y Dziwinſki powieda. *Cui*, po wſzytkie czáſy żyćia iey krotkiego/ *nec ex opulentis diuitiis, nec ex potestatis licentia, nec ex lenocinio sexus, ad honestatis periculum aliquid subrepsit, In illa enim praeter virtutem, nil virtus inuenit.* A tego wſzytkiego w zakonnym żyćiu nábyłá.

Vladislichmel ime sup: Hildebertus Epist. 48.

Kiedy Christus Pan iednego vzdrowił páráliṫiká/ po vzdrowieniu/ zaraz odſzedł od wielkiey zgráie ludzkiey: á w tym vzdrowiony niepoznał IEzusá y medyká ſwego. *Is autem qui sanus fuerat effectus, nesciebat quis esset. IESVS enim declinauit a turba constituta in loco.* A czemuż ſię IEsus temu nie dał poznáć vzdrowionemu/ áby mu ſłużył/ áby mu táką láſkę podźiękowániem odwdźięczył/ ále vmyślnie odſzedł od niego? Oćiec moy S. *Quadam solitudine intentionis videtur Deus: turba strepitum habet, visio ista secretum desiderat.* Miedzy ludźmi/ v świátá/ v zgiełku roſkoſzy iego/ żaden IEſuſá zbáwiennie poznáć nie może: ále ná to Sekretu trzebá/ puſtynie/ od ludźi odłączoney/ Zakonnego żyćia. Więc dlatego Pan od tego páráliṫyká odſzedł/ że był miedzy ludźmi/ áby go nie przy zgrai świátowey/ ále w skrytośći poznawał od świátá y od ludźi wyłączony. W młodźiuch:

Ioann. 5. 13.

S. Pr. August. Tract. 17. in Ioannem.

dźiuchnym wieku/ od ludźi/ od świátá/ od weso-łych/ále w rzeczy wesołych zgiełkow vćieśnych/ Obozna W.X.L. do Klásztoru Swietych Zákonnic poszłá/ y tám w osobnośći/ y w skrytym Zakonnym sekrećie/ ták pobożnie Jezusá poznałá/ że nie tylko *in illa præter virtutem nil virtus inuenit,* ále w zámężnym żyćiu/ *materiam necessariam confessionis,* (słyszałem od zácney osoby) *non habuit.*

S. Paulinus Ep. 24. O Swietym Viktorze w Zakonnym żyćiu bárzo doskonáłym *S, Paulinus* to referuie. *Ingenitá simplicitate tam purus animo fuit, vt peccare nescierit.* THOMASZOWA SAPIEZYNA dla tego/ *materiam necessariam confessionis non habuit,* iż z pobożnego pożyćiá Zakonnego ták Bogá znała/ że *peccare nesciebat.* A w tym widzę ia iey wielką y świętą fortunę.

Ecclef 4. 2.3. *Ecclesiastes* Boski z Bogá mowi. *Laudaui magis mortuos, quam viuentes, & faliciorem vtroque iudicaui, qui nec dum natus est.* Jabym rozumiał że lepszy iest żywy/ á niżeli vmárły: y ći obádway á niżeli ten ktory śię nigdy nierodźił: á Duch S. S. Ambrosius Octon 18. in Psal. 118. ináczey náucza. Czemu? S. Ambrozy. *Mortuus præfertur viuenti, quia peccare desiuit: mortuo præfertur, qui natus non est, quia peccare nesciuit.* Jeżeli ten szczęśliwy iest ktory śię nierodźił nád vmárłego y żywego/ że grzeszyć nieumiał: toć wielka y

ná

ná świećie rzátká Obożney W X. L. fortuna/ że y żyiąc y vmieráiąc/ grzeszyć nieumiáłá: á grzeszyć nieumieiąc iey *Mors, sors* byłá/ áby po śmierći drogi zbáwienia skárb ználázłá/ y ználeźiony ná wieki miáłá.

W officinie stworzyćielney wszytkich Boskich creatur/ wystáwił Monárchá niebieski Firmamẽt z wody/ to iest niebo/ iáko poważny trzyma Bedá/ y drudzy DD. rzekszy. *Fiat firmamentum in medio aquarum.* A czemusz P. Bog to niebo z wody á nie z ziemie wystáwił iáko człowieká/ áby był człowiek z niebem/ do ktorego był stworzony/ á niebo z człowiekiem sympáthiánizowáło? Wody/ vtrápienia/ dolegliwośći/ choroby y boleśći wyznáczáią według sententiey S. Hilárego y S. Grzegorzá: á niebo swoią máluie ozdobą rozumowi ludzkiemu niebieską chwałe: nie dźiw tedy że to *firmamentum* iest stworzone z wody/ *quia afflictiones, per eas significatæ, ita sunt pretiosæ, vt in gloriam nomine firmamenti declaratam commutentur,* subtelnie rozumny *Ioan. de la Haye* vdáie. Táki Firmament/ tákie niebo Obożney W X. L. vczyniły vćiski/ boleśći/ choroby/ ktore ią we 24. godźin śmiertelnie vśpiły. Wiec NIEBEZPRAWIE śmierći to/ kiedy Obozna W. X. L. od niey y práwem pobożnym iest/ do niebá wypráwiona bo

Vn. Beda in suo Exaem. Genes. 1. 6.

S. Hilar: sup Math. C. 17. S. Gregor. lib. 12. Moral. C. 11.

Ioan. de la Haye in C. 1. Genes. v. 6. Conc. 308.

ná/ bo z rozkázánia Boſkiego ná to iey do oſtátniego terminu
poſłużyłá/ oby byłá Vas caſtrorum in excelſis, in firma-
mento cæli reſplendens glorioſe. Mam ná to iáśnieyſzena
ko approbátią.

Gorący y ochotny Naświętſzey P. Máryey ſługá Anſelm
S. trzyma zá pewny przeznaczenia Boſkiego znák/ kto ocho-
tnie ſłuży Mátce Naświętſzey Syná Bożego. Cui ſaltem,
mowi/ ita conceſſum fuerit, ſæpe dulci ſtudio poſſe co-
gitare de virgine, magnum promerendi ſalutis indici-
um coniecto. Conceſſum fuit od P. Bogá Oboźney W.
X. L. ſæpe dulci ſtudio, nietylko cogitare, o Naświętſzey
Pánnie/ ále wiele czynić ná iey uczćiwość y chwałe/ ktorey O-
brázu uſtáwicznie ubieráłá/ ſzánowáłá/ częſtymi nabożeńſtwy/
álbowie nie uſtáwicznemi inuentiami exornowáłá: A iże
magnum indicium promerendæ ſalutis o niey y approbátio iáſna mamy.

Wielmożny y Miłościwy Pánie/ P. Oboźny W. X. L.
wtuliwſzy oczy/ ukołyſawszy ſerce/ uſpokoiwſzy affekty/ y wy
wſzyſcy moi MM. PP. Załoſnego áktu po Chrześciáńſku
kompánowie gdy widźicie NIEBEZPRAWIE śmierći przy
pogrzebie Wielmożney Obozney W. X. L. iężeli by iey iez
ſzcze czego nie doſtáwáło/ záwołaycież ſercem/ y życzliwym zá
iey Duſzą do P. Bogá affektem. Pánie/ lutościwy Oycze/
przez naświętſzą mękę twoię/ ſpraw że/ áby Vas caſtrorum,
byłá/ in excelſis, in firmamento cæli reſplendens glori-
oſe. Przydaycie ieſzcze z moim y mego Oycá S. nabożeń-
ſtwem Boże wſzechmocny/ w miłośierdźiu twoim Swie-
tym wielki/ w ſpráwiedliwośći miękki/ w politowániu niewy-
mowny/ day że to/ áby Duſzá Obozney W. X. L. tranſeat
de viſibilibus ad inuiſibilia, de terrenis ad cæleſtia, de
temporalibus ad æterna; tranſeat & videat viſionem
mirabilem.

AMEN.

S. Anſelm l. 5. de Excel. Virg. apud Laurent. à Ponte in C. 3. Math. t. 1. Annot. 8.

S. Pr. Auguſt. lib. Meditat. C. 33.

